

מיקוד נושאי לימוד תשפ"ו (חנ"מ)

פורסם 8.12.2025

חומרי הלימוד עליהם מתבססת תוכנית הלימודים והבחינה המסכמת (בחינת "הבגרות") מופיעים בספר הלימוד: "מתקשרים", חטיבה עליונה, ד"ר דוד לוי ומוז' חסיד לוי, הוצאת "כינרת" – בית הוצאה לאור.

שימו לב!

הנושאים המסומנים בצהוב הינם הנושאים לקראת בחינת הבגרות

"תקשורת בשעת משבר": עשר דילמות של עיתונות בימי טרור, פרופ' גבי וימן

<https://www.lib.cet.ac.il/PAGES/item.asp?item=7206>

עיתונות חדשה – New Journalism

יחידה שניה - תקשורת ודמוקרטיה

דמוקרטיה – עקרונות וערכים

דמוקרטיה הגדרות

ערכי הדמוקרטיה

המטאפורות (דימויים) של התקשורת (כמתווכת, כלב השמירה, זירת אירועים) והביקורת עליהן.

אתיקה וחופש הביטוי - איזונים והגבלות

חופש הביטוי, זכות הציבור לדעת

זכויות מתנגשות

בג"צ "קול העם", מבחן הוודאות הקרובה

חוק איסור לשון הרע והוצאת דיבה (כולל נטל ההוכחה בגין תביעה)

חוק הגנת הפרטיות וזכות הציבור לדעת

תקנון האתיקה העיתונאית

חוק בשורת איוב

תיאטרון הטרור

איסור פרסום דברי גזענות והסתה

סובידיציה

עניין לציבור ועניין ציבורי

יחסי תקשורת שלטון בחברות דמוקרטיות

דגמי תקשורת - הדגם הטוטליטרי, הדגם האוטוריטרי, דגם האחרייות החברתית, הדגם הליברלי.

הדגם הישראלי המעורב

פלורליזם תקשורתי

צנזורה צבאית, צנזורה בעידן הדיגיטלי/בעידן השמים הפתוחים

בעלויות וצנזורה עצמית/פרטית

תכני התקשורת -

קביעת סדר יום, שלושת סדרי יום, בולטות ומסגור (סוגי מסגור, ניתוח מסגור)

מתווכי התקשורת

אידיאל האובייקטיביות בעיתונות

עיתונות דיגיטלית ומאפייניה

מהן חדשות, קריטריונים של ערך חדשותי (ערכיות חדשותית)

מקורות עיתונאיים/מקורות מידע, סוגי מקורות – ממסד ושלטון, חצי ממסדיים, לא ממסדיים

מקורותיו של עיתונאי במצב שגרה – נגישות קבוע, נגישות על ידי שיבוש, נגישות ישירה

סחריר עיתונאי (ספין תקשורתי), פייק ניוז (חדשות מזויפות) דיפ פייק

עיתונאים "מסורתיים" מול עיתונאים "חדשים"

מועצת העיתונות, תקנון האתיקה (אתיקה עיתונאית) – אימות עובדות, חיסיון מקורות, דיווח אמין

אובייקטיביות מול סובייקטיביות בעיתונות

קהלי התקשורת - סוגים ותיאוריות

סוגי קהלי תקשורת/פירמידת הקהל

אזרחות בעידן דיגיטלי

מודל דה טארד

רשתות חברתיות

תיאוריית הזרימה הדו שלבית

דעת קהל

תיאוריית ספירלת השתיקה

מפת התקשורת בישראל

בעלות צולבת

חקיקה בענייני בעלות על התקשורת (חוק רשות השידור, חוק הרשות השניה)

שידור ציבורי מול שידור מסחרי/פרטי

תעמולת בחירות

קשרי הון שלטון

יחידת בחירה - ניו מדיה

מה חדש במדיה חדשים?

מדיה חדשים- תכונות המדיה - התלכדות מדיה, אינטראקטיביות, מסופיות וניידות

ירידת מעמדם של "שומרי הסף" המסורתיים

טשטוש הגבול בין תקשורת בין אישית לתקשורת המונים

אוטופיה ודיסטופיה טכנולוגית

אוטופיה ומאפייניה ודיסטופיה ומאפייניה

תקשורת אינטראקטיבית

המרחב הציבורי החדש מול הישן

פאניקה מוסרית

סוכני/יזמי פאניקה

שיח סכנות הרשת והתמכרות

שיח הטוקבקיסטים

עתידנות טכנולוגית - משמעות והשפעות

נטיקה

אוקיינוס המידע ברשת

אינטראקטיביות וחברתיות ברשת

מימון המונים

חוכמת המונים (כולל התנאים)

חסרונות האינטראקטיביות ברשת

השימוש ברשת לצורך תמיכה רגשית (קבוצות תמיכה ברשת ויתרונותיהן)

ביוש/שיימינג ובריונות ברשת (התנהגות אנטי חברתית ברשת)

סקסטינג ובעיותיו

סוגיית הפרטיות בעידן המדיה הדיגיטליים - זהות מקוונת

הזכות לנשיה/הזכות להישכח

ביג דאטה

ענן מחשוב

האינטרנט של הדברים

ספאם והחוקים נגדו

זיהוי ביומטרי (ביומטריה)

מדיה ואלימות

השפעות שליליות של צפייה בתכנים אלימים על התנהגות ילדים ובני נוער
השפעת התקשורת על התנהגות אלימה: תיאוריית החיקוי, **תיאוריית הטיפוח**, תיאוריית הגירוי לאלימות

סייבר בולינג/ביוש ובריונות ברשת

יחידת בחירה - תקשורת כתרבות

נושא 1: גישות שונות למושג "תרבות" בתקשורת

- מהי תרבות? המאפיינים העיקריים של תרבות

- סוגי תרבות: תרבות גבוהה, עממית ופופולרית

בדגש על יחסי גומלין בין תרבות גבוהה, עממית ופופולרית- המשותף והשונה בין שלוש צורות התרבות, גם כביטוי פוסטמודרני (טשטוש בין תרבויות)

נושא 2: תרבות וטקסטים בתקשורת - בין חזרתיות לחדשנות.

טקסטים בתרבות: מיתוס, **נרטיב**, מבנה עלילה, מוטיב, סיפורים פתוחים. וסגורים

- סוגות: חזרתיות מול חדשנות מוטיבים של חזרתיות על מוסכמות ונוסחאות לצד חדשנות וחתיירה תחת אותם יסודות משותפים.

מהי סוגה, טיפולוגיה של סוגות (תחרותיות, אקטואליה, שכנוע, עלילה-דרמות

סוגות בתקשורת ומאפייניהם). סוגים: ריאליטי, חדשות ודוקו, סדרות דרמה, טלנובלות התלמיד יכיר שני סוגים של ז'אנרים ומאפייניהם.

פורמטים תקשורתיים (חלוקה פנימית של סוגות)

שפת הוידאו קליפ, תת סוגות ייחודיות של הוידאו קליפ – רומנטית, קלאסית, שינוי חברתי, ניהליסטי, ופוסט מודרני (עמ' 167-168)

קהל-

תיאוריית שימושים וסיפוקים,

פוליסמיות- גון פיסק,

סוגי פענוח טקסט/גישת פיענוח וההצפנה אדואר הול :

קריאה דומיננטית, קריאה מתנגדת/אופוזיציונית, מתדיינת/משא ומתן (עמ' 173)

הטקסט הפוסט מודרני (קיימת הרחבה במרחב הפדגוגי)

מאפייני הפוסטמודרניות בתרבות

מאפייני הטקסט הפוסטמודרני כגון: פסטיש, אינטר טקסטואליות. דוגמה למאפיינים: טשטוש בין תרבויות, טשטוש בין מציאות ובדיון, עירוב סוגות. מבט ביקורתי על גישה פוסט מודרנית (ביקורת על הגישה עמ' 170-171)

נושא 3: תרבות, סולידריות חברתית, כוח והתנגדות

- התרבות כביטוי סולידריות :

כיצד משמשת התרבות ביטוי לסולידריות קהילתית לאומית ובין לאומית.

מודל טקסי, דג במים וארגז כלים, סולידריות.

- התיאורית הניאומרקסיסטיות: אסכולת פרנקפורט, סטנדרטיזציה, תודעה כוזבת/מזויפת, שיעתוק הסדר הקיים.
- תיאוריית ההגמוניה.

* ניתוח תרבותי ביקורתי של אלימות ודימוי גוף .